אטו כי אמרי ידענו מי לא מהימני -

If they would say 'we know', would they not be believed!?

OVERVIEW

רבה maintains that according to רבא there is no need to say בפני נכתב. There is no maintains that according to רבא the testimony of אתי לאיחלופי is required, and by קיום שטרות the testimony of ידעתי is sufficient. גט replies that by גט, the usage of ידענו is also acceptable. Therefore there is the אתי לאיחלופי is also acceptable. Therefore there is the אתי לאיחלופי means מברא מוספות as to what the גמרא when it says that ידענו is valid by קיום הגט.

פירש בקונטרס הואיל ולדידיה טעמא משום קיומא מה לי בפני מה לי יודע אני- explains that since according to רבא the reason for saying בפ"ב is to be מקיים the מקיים, what difference is there whether he says עדי הגט היודע אני is also sufficient for יודע אני ודע אני is also sufficient for קיום הגט.

משמע שרוצה לומר דשליח מהימן כי אמר יודע אני -

It seems² that רבא wants to say, that according to שליה will be believed if he merely states, 'I recognize' the signatures. He does not need to say to validate the ש; even 'יודע אני' is sufficient³.

תוספות presents a possible difficulty with this interpretation:

רהא דנקט כי אמרי ידענו לשון רבים ולא אמר כי אמר ידעתי - והא דנקט כי אמרי ידענו לשון רבים ולא אמר כי אמר ידעתי

And how is it that the גמרא used the term: 'if they said we know', in the plural form and the גמרא did not use the singular: 'if he said I know'. This would have been the more correct version since according to "דעתי, even one שליה believed to say ידעתי. Why are we using the plural?

תוספות answers:

- משום דאשלוחין בעלמא קאי

Because the גמרא is referring to all the שלוחים in general that bring גיטין from

_

 $^{^{1}}$ ד"ה אטו הכא

 $^{^2}$ In our text, "אי states: אי אמר יודע אני'. Also, רש" quotes the ממרא as saying: "אטו הכא כי אמר יודע אני'.

³ It is understood that ידעתי will be valid for קיום הגט (according to the מסקנא), only if it is accompanied by בפני נכתב; otherwise it will be 'אתי לאיחלופי.

⁴ See previous footnote #2, that s'יודע אני reads 'יודע אני'. However, תוספות may be adding that can be understood even according to our reading of the text; אמרי ידענו.

מדינת הים. The גמרא should be understood as follows: All the שלוחים will be believed if they say ידענו. It really means that each שליה individually will be believed if he says ידעתי.

תוספות presents another possible challenge to פירוש רש"י

ולעיל לא בעי למימר ידעתי איכא בינייהו

מוספות answers:

- דלא בעי למינקט אלא הנהו דלמר צריך ולמר לא צריך

Because the גמרא did not want to state all possible differences between מרבה and אבן; rather the גמרא was interested in stating only these differences, where according to one master, it would be necessary to say anything. Therefore the according to the other master it is not necessary to say anything. Therefore the could not have said: 'ידעתי איכא בינייהו', for according to both במרא something must be said; either ידעתי ים בפ"נ.

תוספות will now refute s'יש"י interpretation that a single שליה will be believed (according to בפ"ג and not בפ"ג.

אבל תימה הוא דבכל דוכתא דנקט לרבא בפני נחתם לאו דוקא - However, this is incredulous that everywhere that בפ"ב is mentioned, according to בפ"ב it does not necessarily mean that the שליח must say בפ"ב, for he may say גמרא instead. תוספות finds it too far fetched to say that when the גמרא uses the term ידעתי it is inexact, and ידעתי will suffice.

תוספות asks an additional question on פירש"י:

רעוד אי בחד נמי מהני ידעתי היכי קאמר רבא בריש פרק ב' (לקמן דף טו,א) - אי בחד נמי מהני ידעתי היכי קאמר רבא בריש פרק ב' (לקמן דף טו,א) - And furthermore if as ידעתי maintains, that by one שליה is sufficient for קיום הגט say in the beginning of the second פרק, that ^{7} -

⁵ See 'Thinking it over' # 3.

⁶ See (הא') איכא בינייהו where תוספות asks that according to רש"י, the ממרא should have said: איכא בינייהו איכא צריך לפי (הא'). This seems to contradict what תוספות is saying here, וצ"ע.

⁷ משנה makes his comment concerning the משנה, which states that if the שליח said אלים, however he saw the signing of only one of the עדים and not the second עדי, it is פסול. In the event that the שליח and another person recognize the other החימה, nevertheless רבא maintains that it is still פסול.

- אפילו הוא ואחר מעידין על חתימת עד שני פסול

Even if the שליח and another person testify to authenticate the signature of the second witness, nevertheless the גע is פסול :

תוספות asks, how can רבא say such a דין –

דאי לא הוה אלא האי שליח דמכיר שתי חתימות הוה כשר -For if there would only be this שליח who is testifying that he recognizes⁸ both signatures, then it would have been כשר; this is the opinion of - רש"י

השתא משום דבא אחד מהשוק לסייעו בחתימת שני יפסול But now since someone came from the marketplace to help him authenticate the second signature it should be פסול?! Let us imagine that the second person never came; according to כשר it would be כשר . Why should this second person's supporting testimony diminish the כשרות of the יציט of the יציט וויי און און בחתים .

אווספות will offer כש"יי own apparent answer to this question and refute it:

אף על גב דבקונטרס פירש התם דהיינו הא דפריך ליה רב אשי - Even though רש"י (because of the difficulty presented here by תוספות) explains there that this (question that תוספות is asking) is indeed what רב refutes אשי refutes רבא, saying –

מי איכא מידי דאילו מסיק איהו לכולא דיבורא כשר וכולי -

Can there be such a case that if he himself would have concluded the entire statement (as in this case, if the שליה would have concluded by himself; 'I recognize the other signature') it would be בשר etc., and just because someone else assists him in confirming the second signature it should be פסול?! If we are to assume that this is indeed רב אשי's question on רבא however, חוספות does not accept רב אשי's interpretation, that this question that הוספות is asking on תוספות some present continues –

- מכל מקום אין סברא כלל שהיה רבא טועה בכך

Notwithstanding what רב" רב אשי states that רב אשי is actually asking תוספות question on רבא, however it is completely illogical that רבא should have made such an error, that if the שליה and another עד testify that they recognize the second signature it will be רבא is of the opinion that (even) if there is no other עד, the testimony of the שליה will suffice if he says ידעתי. Therefore we must say that ידעתי is an insufficient testimony for a single שליה, and he is not believed unless he says

_

⁸ Obviously, saying בפ"ג concerning one עד is no worse than ידעתי.

⁹ See רש"י ריש דף טו,ב ד"ה הוא ואחר.

 $^{^{10}}$ If ארעתי would be of the opinion that one נאמן if he says ידעתי, he never would have made that statement, that 'אפילו הוא מעידין על חתימת 'אפילו הוא 'אפילו'. This would be illogical.

בפני (according to both רבה and רבא). ^{11}

תוספות offers his position regarding ידעתי and ידעני:

ונראה דידעתי לא מהני אפילו לרבא -

And it is the opinion of תוספות that ידעתי will not be a sufficient testimony even according to קיום הגט who says that the reason for saying בפני נהתם is for קיום הגט is for קיום הגט. Nevertheless ידעתי

עד שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם משום דדייק טפי כדפירשנו -

Unless he says בפני, because when he has to say בפני then he is exceedingly meticulous that the גט be executed in the proper manner, as we previously explained; and only then do we believe him.

תוספות explains the גמרא:13

והכי מפרש רבינו משולם אטו כי אמרי ידענו -

And this is how ר' משולם explains the גמרא which says, "Is it not so that if they said 'we know"; the word 'they' is referring not to a שליח, but rather to –

שנים מעלמא שיקיימו גט זה מי לא מהימני -

Two people at large (not the שלוחים) that would be מקיים this גם; would they not be believed?! Certainly, if the שליח did not say בפ"נ at all and two people came and were בבא then it would be a valid to ^{14} - רבא

והואיל ומהני בזה קיום דמהני בשאר שטרות אתי לאיחלופי:15

.

¹¹ It will now be necessary to restate רבא's statement and s'רב אשי' subsequent refutation in פרק שני quoted above. רבא א מוספות view is that the שליה alone is not believed to say ידעתי. But בא adds (to the משנה and maintains that even if the שליה and another person are testifying that they recognize the second signature it is still not a valid גם (for the reason given in the גמרא there). רב אשי disagrees with אבר, maintaining that since if the שליה would have said בפני נחתם כולו be would be believed, how can you maintain that the שליה and another person who say ידענו א ד"ה מי חספות See אני א ד"ה מי חספות See. See אני א ד"ה מי חספות אני א ד"ה מי חספות See אני א ד"ה מי חספות See אני א ד"ה מי חספות אוני א ד"ה מי חספות See אני א ד"ה מי חספות אני א ד"ה מי חספות See אני א ד"ה מי חספות See אני א ד"ה מי חספות See אני א ד"ה מי חספות אוני א ד"ה מי חספות See אני א ד"ה מי חספות אוני א ד"ה מי חספות א ד"ה אוני א ד"ה מי חספות א ד"ה מי חספות א ד"ר א ד"ה מי חספות א ד"ר א ד"ר א ד"ר א ד"ר א ד"ר

¹² See previous תוספות ד"ה הכא.

¹⁴ קיום is of the opinion that בפ"נ needs to be said to assure קיום. Here there is a valid קיום with these two עדים. According to פסול, however, even though we have a proper עדים, the גע is still פסול, because of the השש of האין לשמה.

¹⁵ Once people see that a גט is valid without saying בפ"נ, as long as there is קיום, they will deduce that the purpose of קיום ווא is valid without saying קיום שטרות. Therefore they will conclude that קיום שטרות can also be accomplished with only one קיום הגט (saying קיום הגט just as one שליח believed by קיום הגט (by saying בפני נחתם).

So since the קיום which is effective by other גט is effective by אנט is effective by אתי לאיחלופי is effective by אתי לאיחלופי.

SUMMARY

There is a מחלוקת between רש"י and תוספות if, according to שליח הגט, a שליח הגט הובעי instead of בפני.

שליה is of the opinion that (the reason why it is אתי לאיחלופי is because) אתי לאיחלופי is of the opinion that (the reason why it is אתי לאיחלופי is because if he said ידעתי instead of רבא. The אמרא did not mention this as one of the differences between בם and אבא, because the אמרא is considering only those differences whether בפ"ב needs to be said or not. חוספות disagrees for it would mean that it is not necessary to say ; בפ"ג עליים מוספות disagrees for it would mean that it is not necessary to say; whereas in the אמרא, we find the requirement to say only בפני without any allusion that ידעתי is sufficient. This proves that a שליה saying ידעתי will not validate the עליה even according to אבפני בחליה שליה is that when saying שליה the שליה שליה שליה שליה שליה is that if two people state בפני it will be a valid על. Thus people will equate אתי לאיחלופי עום הגט אוליה פפני נחתם הגט אוליה so too by עדים סחפ שיום שטרות על will be a valid שליה one קיום שטרות על sull be will equate נאמן so too by שוון will be will equate באמן און שליה או

THINKING IT OVER

- 1. What are the relative merits and difficulties of פירושי רש"י ותוספות respectively?
- 2. Why is קיום הגט different from קיום שטרות, that by סיום הגט one שליח is sufficient and קיום שטרות requires two?
- 3. תוספות asks: according to ידעתי is valid (according to רבא), why did the גמרא not say: ידעתי איכא בינייהו'. Why cannot we ask a similar question according to תוספות; why does the גמרא not say בינייהו ^{17}

_

¹⁶ See footnote # 5.

¹⁷ See מהר"ם שי"ף.